

2019

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ

VI міжнародної
науково-практичної конференції

19 квітня 2019 року

- Сучасні стратегії підготовки майбутнього вчителя хореографії
- Актуальні проблеми навчання та виховання засобами мистецтва
- Теоретичні та методичні аспекти формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії
- Інтеграція мистецтв у системі хореографічної освіти

Кафедра хореографії та
художньої культури
УДПУ ім. Павла Тичини

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНСЬКА СПІЛКА» В АНКАРІ (ТУРЕЧЧИНА)
ГРУЗИНСЬКИЙ ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ЦЕНТР,
ТОВАРИСТВО З РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ТА ТУРИЗМУ В ГРУЗІЇ (ГРУЗІЯ)
АСОЦІАЦІЯ «ОБЕРІГ» В САНТАНДЕР (ІСПАНІЯ)

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції

*Сучасні стратегії розвитку
хореографічної освіти*

19 квітня 2019 року

м. Умань
ВПЦ «Візаві»
2019

Редакційна колегія:

АНДРОЩУК Людмила Михайлівна – кандидат педагогічних наук, професор завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, *гол. редактор*;

ТЕРЕШКО Інна Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

КУЦЕНКО Сергій Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, *відпов. редактор*.

Рецензенти:

НІКОЛАЇ Галина Юріївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва та хореографії ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

МЕДВІДЬ Тетяна Анатоліївна – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету мистецтв
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 11 від 25 квітня 2019 року).*

С 91

Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 19 квітня 2019 р. / ред. кол. : Л. М. Андрощук (гол. ред.), І. Г. Терешко, С. В. Куценко (відпов. ред.). Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 79 с.

До збірника увійшли матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти».

У матеріалах конференції розглядаються такі проблеми: «Актуальні проблеми навчання та виховання засобами мистецтва», «Теоретичні та методологічні аспекти формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», «Сучасні стратегії підготовки майбутнього вчителя хореографії», «Інтеграція мистецтв в системі хореографічної освіти».

Науковий збірник призначений для усіх, хто цікавиться проблемами розвитку та вдосконалення хореографічної освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат власних імен та інших відомостей.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст публікацій та може не поділяти думку автора.

Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти

Зміст

Андрощук Л. М. Символізм в сучасному хореографічному мистецтві як аспект художньо-образного рішення хореографічного твору: вінок.....	9
Бикова О. В. Критерії та показники сформованості індивідуальних творчих здібностей майбутніх вчителів хореографії.....	13
Гекалюк Л. Ю. Розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів у процесі організації масових хореографічних заходів.....	17
Горожанкіна О. Ю. Основні структурні компоненти моральної культури майбутніх учителів хореографії.....	23
Грошовик І. С. Творчий феномен Раду Поклітару.....	27
Колногузенко Б. М. Процес створення сольного танцю як інтелектуальна діяльність балетмейстера.....	30
Копильчак О. П. Петрик Володимир Васильович – життєвий шлях педагога-хореографа з Гуцульщини.....	33
Криворотенко А. Ю. Реалізація педагогічної складової творчої індивідуальності майбутнього вчителя хореографії у процесі роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.....	36
Кривохижа А. М. Думки, поради, побажання.....	40
Куценко С. В. Інтеркультурний потенціал народно-сценічного танцю в освітньому процесі ЗВО.....	44
Мартиненко О. В. Формування балетмейстерських навичок майбутнього вчителя хореографії в контексті сучасних освітніх технологій.....	47
Павловська І. В. Сучасні стратегії підготовки майбутнього вчителя хореографії та реалізація їх на практиці.....	51
Сизоненко В. А. Розвиток вольової сфери у студентів-хореографів у процесі вивчення дисципліни «Теорія і методика сучасного бального танцю»....	55
Терешко І. Г. Пошукова фольклорно-етнографічна діяльність як важливий аспект професійної компетенції студентів-хореографів.....	58
Тіщенко О. М. Робота з медіатекстами в процесі формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів хореографії.....	61

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ

ОЛЬГА БИКОВА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (м. Умань)

E-mail: blumberry@gmail.com

© Бикова О. В., 2019

В статті обґрунтовано структуру сформованості індивідуальних творчих здібностей майбутніх педагогів-хореографів. Розглянуто методологічні положення у трактуванні понять «критерій» і «показник». Представлено порівняльну характеристику показників рівнів сформованості творчих здібностей майбутніх учителів хореографії в дисертаційних дослідженнях сучасних науковців в системі хореографічно-педагогічної освіти. На основі аналізу схарактеризованих критеріїв визначено показники сформованості індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів хореографії.

Ключові слова: когнітивний критерій, індивідуальні творчі здібності, майбутні учителі хореографії, педагогічно-хореографічна освіта, творчий потенціал, мотиваційно-ціннісний критерій, професійно-креативний критерій.

У практиці педагогічних досліджень розглядають кілька підходів до визначення критеріїв і показників. Зокрема, критерій може бути інтерпретований як показник, на підставі якого можна судити про ефективність будь-якого процесу. При цьому підході критерій є сукупністю основних показників, що розкривають певний рівень якого-небудь явища. Цей підхід характеризується тим, що ступінь сформованості показника визначається шляхом фіксації його критеріїв на різних рівнях.

У науковій літературі поняття «критерій» визначається як «ознака, на основі якої проводиться оцінка, визначення, класифікація чого-небудь» [10, с. 201; 11, с. 13].

У цілому ж критерій означає точку зору, яка є мірилом для визначення, оцінки предмета, явища; ознака, покладена в основу класифікації предметів, явищ, по-

нять [6, с. 430].

Критерій – це ознака, завдяки якій можна судити про відмінність стану одного явища від іншого. Критерій ширший за показник, який є складовим елементом критерію і характеризує його зміст. Отже, критерій виражає найбільш загальні ознаки, за якими відбувається оцінка, порівняння реальних педагогічних явищ, якостей, процесів, хоча і відображає розвиток сутності. А ступінь прояву, якісна сформованість, визначеність критеріїв виражається в конкретних показниках.

Головними характеристиками поняття «показник» є динамічність, конкретність і можливість діагностування. Кожен критерій включає в себе групу показників, що якісно і кількісно характеризують його. На думку багатьох науковців, критерії та їх показники слугують інструментами для визначення рівня засвоєння теоретичних положень.

У «Новому тлумачному словнику української мови» термін «показник» визначається як свідчення, доказ, ознака чого-небудь; наочні дані про результати певної роботи, якогось процесу, дані про досягнення чого-небудь [5, с. 479]. Кожен показник вимірюється за допомогою відповідних діагностичних методик.

У дисертаційних дослідженнях, присвячених проблемі підготовки майбутніх учителів хореографії у закладах вищої освіти, науковці виокремлюють різну кількість показників рівнів сформованості творчих здібностей майбутніх учителів хореографії.

Так, у науковій праці Т. Сердюк виокремлено інформаційно-тезаурусний, художньо-експресивний, практично-технологічний критерії сформованості художньо-естетичного досвіду майбутніх педагогів-хореографів [9].

У науковому дослідженні О. Перлиної обґрунтовано критерії розвитку хореографічної координації, якими є: опорно-рухова, музично-ритмічна та художньо-образна координація [8].

Розглядаючи проблему формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, С. Куценко визначає такі критерії діагностування цієї якості: когнітивно-творчий, мотиваційно-ціннісний, діяльнісно-творчий [4].

У дослідженні балетмейстерських умінь майбутніх учителів хореографії О. Пархоменко виявив такі критерії означеної проблеми: когнітивний, мотиваційний, діяльнісно-творчий, операційний [7].

Система критеріїв формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії, визначена Л. Андрущук, будується на мотиваційному, когнітивно-творчому, творчо-діяльнісному критеріях, що ґрунтуються на змісті компонентної структури досліджуваного феномена [1].

Однак, зважаючи на те, що формування індивідуальних творчих здібностей майбутніх педагогів-хореографів відбувається при забезпеченні сприятливих педагогічних умов у процесі позааудиторної виховної роботи, є підстави виокремити такі критерії: *мотиваційно-ціннісний, когнітивний і професійно-креативний.*

Відповідно до компонентів індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної виховної роботи визначаємо такі критерії і показники їх сформованості: мотиваційно-ціннісний (сформованість мотивів та потреб у творчій діяльності, наявність стійкого та позитивного інтересу до формування індивідуальних творчих здібностей; прагнення до творчого саморозвитку), когнітивний (знання основ хореографічного мистецтва; особливостей психофізіологічного та творчого розвитку дітей різного віку; знання особливостей розвитку особистісних індивідуальних творчих здібностей) та професійно-креативний (оволодіння професійно-педагогічними вміннями; застосування хореографічних умінь; вміння використовувати комплекс креативних завдань для розвитку індивідуальних творчих здібностей).

Саме якісні і кількісні характеристики сформованості у майбутніх учителів хореографії цих базових категорій відповідно до основних структурних компонентів слід розглядати як показники сформованості індивідуальних творчих здібностей.

Важливе місце у структурі сформованості індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної виховної роботи посідає мотиваційний компонент. У нашому дослідженні мотиваційно-ціннісний критерій характеризується такими показниками:

- система домінуючих мотивів, які виявляються у потребах, інтересах, цілях, що визначають поведінку і діяльність майбутніх учителів хореографії та орієнтують їх на творчу активність;

- система ціннісних орієнтацій, що виражають особистісну значущість моральних, соціальних, культурних цінностей, які відображають ціннісне ставлення до дійсності; ідеали, установки, переконання, світогляд як духовний орієнтир і ціннісну орієнтацію особистості.

Ці показники взаємозалежні і взаємообумовлені, виступають ядром та системоутворювальним елементом спрямованості; усередині представлені ієрархічною системою мотивів, цінностей, цілей, інтересів та ін., що обумовлює своєрідність творчої індивідуальності майбутніх учителів хореографії і визначає їхню активність по відношенню до себе і тих, хто оточує, є внутрішніми збудниками, детермінантою постійного самовдосконалення.

Про сформованість пізнавального компонента індивідуальних творчих здібностей майбутніх педагогів-хореографів свідчить когнітивний критерій, що передбачає сформованість та сукупність засвоєних знань із предметів хореографічного спрямування.

Когнітивний критерій визначає ефективність розумової діяльності і дає можливість оцінити пізнавальний компонент структури індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів хо-

реографії. Основна його мета полягає у сформованості всієї сукупності розумових здібностей. Специфічними особливостями когнітивного критерію є: свідома спрямованість студентів на реалізацію мети навчання, яка усвідомлюється як особиста мета; наявність теоретичної складової, зміст якої полягає в оволодінні узагальненими способами дії в навчальній та позааудиторній діяльності; головним результатом сформованості когнітивного компонента є зміна самого студента, його особистий саморозвиток.

Основними показниками сформованості індивідуальних творчих здібностей за когнітивним критерієм є: знання основ хореографічного мистецтва, особливостей психофізіологічного і творчого розвитку дітей різного віку та знання особливостей розвитку особистісних індивідуальних творчих здібностей. Знання, виступаючи складовою світогляду і будучи особливою формою духовного засвоєння результатів пізнання, значною мірою визначають ставлення людини до дійсності, є одним із джерел її схильностей та інтересів, а також необхідною умовою розвитку здібностей та обдарувань [3, с. 376].

Професійно-креативний критерій спрямований на перевірку оволодіння майбутніми педагогами-митцями професійно-педагогічними вміннями, вміннями креативно підходити до вирішення питань творчої діяльності, використовуючи набуті знання та навички у процесі фахової підготовки.

Під професійними якостями розуміємо передусім ступінь розвиненості хореографічних та музично-ритмічних здібностей майбутніх учителів хореографії, а також комплекс засвоєних теоретичних знань із предметів за фахом. Визначений критерій засвідчує наявність у майбутніх учителів хореографії вміння використовувати набутий інтегрований досвід для розв'язання педагогічних та професійних завдань; вміння застосовувати отримані знання в процесі професійної діяльності; здатність планувати подальший професій-

ний та творчий саморозвиток.

Отже, індивідуальні творчі здібності майбутніх учителів хореографії – це багатоструктурне інтегративне утворення, рівень сформованості якого визначається трьома взаємообумовленими критеріями: мотиваційно-ціннісним, когнітивним та професійно-креативним. При визначенні

критеріїв нами враховувалося і те, що кожен критерій виражає вищий рівень сформованості індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів хореографії, служить еталонним зразком, порівнюючи з яким реальну сформованість, можна встановити ступінь їх відповідності, наближення до ідеалу.

Список використаних джерел:

1. Андрущук Л. М. *Формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії* : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 22 с.
2. Бикова О. В. *Формування індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної виховної роботи вищих навчальних закладів* : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Умань. 2017. 271 с.
3. *Гуманізація та гуманітаризація професійної освіти* : наук.-метод. зб. / І. А. Зязюн та ін. Київ. 1995. 600 с.
4. Куценко С. В. *Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії засобами народно-сценічного танцю* : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Умань. 2015. 20 с.
5. *Новий тлумачний словник української мови: 42000 слів* : у 3 т. / уклад. : В. Яременко, О. Сліпушко. Вид. 2-ге, випр. Київ : Аконт, 2004. Т. 3. 864 с.
6. *Новый энциклопедический словарь*. Москва : РИПОЛ классик, 2005. 1456 с.
7. Пархоменко О. М. *Формування балетмейстерських умінь учителів хореографії у процесі фахової підготовки* : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Ніжин. 2016. 249 с.
8. Перлина Е. В. *Развитие хореографической координации у студентов в процессе обучения классическому танцу в вузе* : автореф. дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.08. Москва. 2009. 25 с.
9. Сердюк Т. І. *Формування художньо-естетичного досвіду майбутніх учителів хореографії* : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ. 2009. 50 с.
10. *Словник-довідник з професійної педагогіки* / ред.-упоряд. А. В. Семенова. Одеса : Пальміра, 2006. 272 с.
11. Яковлев Е. В. *Педагогическая концепция: методологические аспекты построения*. Москва : ВЛАДОС, 2006. 239с.